Ὁμιλία
τῆς Α. Θ. Παναγιότητος
κ. κ. Βαρθολομαίου
ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Παναγίας Σουμελᾶ
(Τραπεζοῦς, 15 Αὐγούστου 2013)

* * *

Πατέρες, ἀδελφοί καί εὐλογημένα τέκνα ἐν Κυρίῳ,
Ἠγαπημένοι ὅπου γῆς Πόντιοι,

«Ξυπνᾶ κι᾽ ὁ γερο γούμενος, τόν ὄρθρο του σημαίνει
καί μουρμουρίζοντας σιγά, στήν ἐκκλησιά πηγαίνει,
τήν ἅγια Εἰκόνα τῆς Κυρᾶς σκυφτά νά προσκυνήσει.
Κι᾽ ἐκεῖ πού ἐτέντων ὁ παπᾶς τά χείλη νά φιλήσει
τοῦ κάστηκε πώς ἔλειπε –παράδοξη ἱστορία-
ἀπ᾽ τό θρονί της τό χρυσό ἡ Δέσποινα Μαρία...
Ἐτρομαξ᾽ὁ καλόγερος... Στήν πλάκα γονατίζει,
χτυπᾶ τό μέτωπο στή γῆ, παρακαλεῖ, δακρύζει...
Μέ μιᾶς ἀστράφτ᾽ ἡ ἐκκλησιά κι᾽ αἰσθάνετ᾽ ἕνα χέρι
ὅπου τόν ἀνασήκωνε... Μοσχοβολάει τ᾽ ἀγέρι...
Τά μάτια του ἄνοιξ᾽ ὁ παπᾶς... Στό κάτασπρό του γένι
τό δάκρυ του ἔσταζε βροχή. Κοιτάζει... καθισμένη
στό Θρόνο βλέπει τήν Κυρά, πού τοῦ χαμογελοῦσε
καί τό Παιδί πού ἐχαίρετο καί πού τόν εὐλογοῦσε.
-Σέ ποιό καλύβι ἀγνώριστο, σέ ποιά καρδιά θλιμμένη
νά πέρασες τή νύχτα Σου, Κυρά Φανερωμένη;»,

θά ἐτραγουδοῦσε καί θά ὑμνοῦσε μαζί μέ ὅλους μας σήμερα ἐδῶ, σήν Σουμελᾶν τήν Παναϊαν, ὁ Λευκαδίτης ποιητής Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης.

Μεγαλύνει, λοιπόν, ἡ ψυχή μας τόν Κύριον μέ πολλήν εὐγνωμοσύνην, διότι διά τετάρτην φοράν μᾶς ἀξιώνει νά συναχθῶμεν παντοχόθεν τῆς οἰκουμένης, ὅπως τότε ἐκ τῶν τῆς οἰκουμένης περάτων, ἐν νεφέλαις, οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι, διά νά ἀποδώσωμεν τήν ὀφειλετικήν τιμήν εἰς τήν πάναγνον Μητέρα τοῦ Ἐμμανουήλ, εἰς τόν ἡγιασμένον

τοῦτον τόπον τῆς περιπύστου Ἱερᾶς Αὐτοκρατορικῆς Πατριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ὄρους Μελᾶ, τοῦ συμβόλου τῆς βαθείας πίστεως τῶν ὀρθοδόξων Ποντίων.

«Φῶς σ᾽ ὀμμάτια μας», λοιπόν!

Ὅμως, τί τό ἰδιαίτερον ἔχει ὁ τόπος αὐτός, ἀφοῦ τοῦ Κυρίου πᾶσα ἡ γῆ καί τό πλήρωμα αὐτῆς, καί μάλιστα μετά ἀπό μίαν ἑκατονταετίαν περίπου σιωπῆς;

Τό ἰδιαίτερον εἶναι ὅτι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἔχει ἁγιάσει τόν χῶρον τοῦτον διά τῆς ἀσκήσεως καί τῆς χαρισματικῆς ἀκτινοβολίας τῶν Ἁγίων, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν καί ἐλάτρευσαν εἰς αὐτόν τόν Κύριον καί τήν Θεοτόκον ἀπό τῶν ἡμερῶν τῶν ἐνθέων Σωφρονίου καί Βαρνάβα τῶν ἱδρυτῶν μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου τοῦ 1923, ὁπότε καί ἠναγκάσθησαν νά ἐγκαταλείψουν τόν ἱερόν βράχον οἱ τελευταῖοι Σουμελιῶται μοναχοί.

Τό ὄρος τοῦτο τοῦ Σουμελᾶ, τό ὁποῖον ἐπί αἰῶνας ἐφιλοξένησε τό μέχρι σήμερον διασωθέν ἱερόν καί θαυματουργόν Εἰκόνισμα τῆς Παναγίας μας, καί ἡγιάσθη καί ἐχαριτώθη ἀπό αὐτήν, ἀποτελεῖ, διά σύμπασαν τήν Ἐκκλησίαν καί τό Γένος τῶν Ρωμαίων, διαχρονικόν σύμβολον καί προσκύνημα, εἰς τό ὁποῖον ἀμέτρητα πλήθη μακαρίων προγόνων μας κατέθεσαν τά δάκρυα, τούς στεναγμούς, τά προβλήματα, τάς εὐχαριστίας καί τούς μυχιαιτάτους πόθους των.

Βεβαίως δέν ἔχομεν σήμερον, ὅπως θά εὐχόμασταν, συνεχῆ τήν ἐδῶ ἀνθρωπίνην παρουσίαν, μίαν ζωντανήν δηλαδή μοναστικήν ἀδελφότητα, ὅπως πρίν ἀπό ἕνα αἰῶνα. Ζοῦν ὅμως ἐν χερσί Κυρίου αἱ ψυχαί τῶν πολυπληθῶν Σουμελιωτῶν Ἁγίων πατέρων, αἱ ὁποῖαι ἀοράτως συνεχίζουν, μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων, τήν ἀέναον λατρευτικήν δοξολογίαν των μετά τῶν ἀγγελικῶν χορῶν, καί τοῦ πλήθους τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τοῦ Πόντου καί ὅλης τῆς Ἐκκλησίας, καί μετά πάντων ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι σήμερα λατρεύουμε ἐδῶ τόν Θεόν τῶν πατέρων μας ἐν ἑνί στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ.

Ὑπέρ πάντα, ὅμως, ζῇ καί ἐνεργεῖ ἐδῶ ἡ Κυρία τοῦ Τόπου τούτου, ἡ ὑπέραγνος καί κεχαριτωμένη Θεομήτωρ, ἡ ὁποία ἐπέλεξεν ὡς κατοικητήριόν της αὐτόν τόν πελώριον κατακόρυφον βράχον, τό εὐλογημένον τοῦτο Ὄρος, καί τό κατέστησε μυστικόν κῆπον καί θαυμαστόν περίβολόν της, ὅπως καί τό Ἅγιον Ὄρος τοῦ κλεινοῦ Ἄθωνος.

Ἡ Δέσποινα Παναγία, «θρονιασμένη εἰς τήν καρδιάν μας», πηγάζει πολυτρόπως, ἀοράτως καί μυστικῶς, ἀλλ᾽ ὅμως καί πραγματικῶς, τάς χάριτάς της καί ἐνεργεῖ τάς θαυματουργίας της εἰς τούς πρός αὐτήν καταφεύγοντας ἐν πίστει.

Ἀδελφοί καί Πατέρες καί φίλτατα τέκνα ἁπανταχοῦ τῆς δεσποτείας Κυρίου Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί,

«Πάσχα ἱερόν ἡμῖν σήμερον ἀναδέδεικται». Αὐτό τό καλοκαιρινό Πάσχα, ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου. Καί εἶναι ὄντως π ά σ χ α. Εἶναι ἀ ν ά σ τ α σ ι ς. Μετέστη πρός τήν Ζωήν, ἡ Μήτηρ τῆς Ζωῆς, ἡ κατά σάρκα Μήτηρ τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου. Καί ἀντί λύπης διά τήν κοίμησίν της, τά πάντα πεπλήρωται χαρᾶς καί φωτός καί ἀναστάσεως.

Διαχρονικῶς ἀσπαζόμεθα ἀλλήλους εἰς τάς συναναστροφάς μας μέ τόν χαροποιόν χαιρετισμόν «Χαίρετε». Τόν ἴδιον χαιρετισμόν ἀπηύθυνε καί ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ ὅταν ἀπεκάλυψεν εἰς τήν Ἁγνήν Παρθένον τό εὐαγγέλιον τῆς χαρᾶς λέγων πρός αὐτήν «Χαῖρε, Κεχαριτωμένη». Καί ὁ Υἱός της, ὁ Ἀναστάς Κύριος, ἐμφανισθείς εἰς τάς Μυροφόρους μετά τήν Ἀνάστασίν Του, ἀπηύθυνε πρός αὐτάς καί τόν κόσμον μίαν λέξιν, ἕνα β ί ω μ α, τό «Χαίρετε» καί τό «Εἰρήνη». Εἰρήνη ὑπάρχει ἐφ᾽ ὅσον ὑπάρχει χαρά. Καί χαράν ἔχομεν ὅταν εἴμεθα ἱκανοποιημένοι μέ τά «δῶρα» τοῦ Θεοῦ, καί δέν ζητοῦμε συνεχῶς. Χαρά καί εἰρήνη, εἰρήνη καί χαρά, βιώματα καί καταστάσεις ἀλληλένδετοι καί ἀλληλοσυμπληρούμεναι καί ἀλληλοπεριχωρούμεναι.

Εἶναι, λοιπόν, ὅλα τά γεγονότα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας ζωῆς πρόξενα μόνον χ α ρ ᾶ ς. Κάθε ἄνθρωπος εἶναι κεκλημένος νά μετάσχῃ εἰς τήν χ α ρ ά ν αὐτήν, γινόμενος μέλος τῆς οὐρανίου βασιλείας. Θάνατος οὐκέτι κυριεύει.

Εἰς τήν ε ἰ κ ό ν α τῆς σημερινῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως εἰκονίζεται ἡ Παναγία, περιστοιχιζομένη ὑπό τῶν θείων Ἀποστόλων, καί τοῦ Υἱοῦ της παραλαμβάνοντος τήν ψυχήν της. «Σήν κορφήν κάθεται ὁ Χριστός, ἡ Παναγιά σή᾽ ρίζαν, σ᾽ ἄκρας κάθουν οἱ Ἄγγελοι, σά φύλλα οἱ Προφητάδες». Καί ὅπως ἡ φυσική μητέρα μας προσπαθεῖ νά ἐκπληρώσῃ κάθε ἐπιθυμίαν τοῦ παιδιού της, ἔτσι καί ἡ Παναγία ἀπό ἐκεῖ, ἀπό τούς οὐρανούς, ἐκπληρώνει πᾶσαν καλήν ἐπιθυμίαν μας.

Ἰδιαιτέρως ὅταν αὐτή ἡ ἐπιθυμία μας καί αὐτή ἡ προσευχή μας τῆς ἀπευθύνεται ὅπως σήμερα ἀπό τόν ἀγαπημένον της αὐτόν τόπον,

ἀπό ἐδῶ πού εὑρισκόμεθα μεταξύ οὐρανοῦ καί γῆς, ἀπό τά βοσκοτόπια τῆς Μονῆς Σουμελᾶ, μέσα ἀπό τά δάση τῆς μαυροπεύκης καί τῆς ἀζαλέας τῆς ποντικῆς, τίς κρανιές καί τά ροδόδενδρα καί τά χλοερά λιβάδια τοῦ Πόντου πού περιγράφει τόσο ὄμορφα ἡ Μαριάννα Κορομηλᾶ: ὅταν ἀναπέμπωνται οἱ προσευχές μας μέσα εἰς τό θρόϊσμα τῶν φύλλων καί τόν παφλασμόν τῶν ὑδάτων πού ρέουν νύκτα καί ἡμέραν, χειμῶνα-καλοκαίρι, ἐδῶ εἰς τάς παρυφάς τοῦ Ὄρους Μελᾶ, εἰς τόν Πυξίτην, τό ποτάμι τῆς Παναγίας, τό Χρυσοπόταμο, τό Altındere.

Ἡ «ἐν πρεσβείαις ἀκοίμητος Θεοτόκος καί ἐν προστασίαις ἀμετάθετος ἐλπίς» μας, ἡ Σουμελιώτισσα, ἡ κοιμηθεῖσα καί μεταστᾶσα εἰς τήν Ζωήν Παναϊα, εὐχόμεθα νά δίδῃ εἰς ὅλους τούς φυλάσσοντας θ ε ρ μ ά ς π ύ λ α ς, αὐτήν τήν χ α ρ ά ν καί τήν εἰρήνην τοῦ Υἱοῦ της.

Ἡ Παναγία μ ε τ έ σ τ η πρός τήν Ζωήν!

Καί πρεσβεύει καί μεσιτεύει καί ἱκετεύει καί παρακαλεῖ τόν Υἱόν Της ὑπέρ ἡμῶν!

Καί ᾄδεται παντοῦ καί πάντοτε ὁ νικητήριος π α ι ά ν τῆς Σοφίας, τῆς Δυνάμεως καί τῆς Εἰρήνης τοῦ Θεοῦ, τό Χριστός Ἀνέστη!

Καί εἰς τό ὄρος Μελᾶ, οἱ «προσδοκῶντες ἀνάστασιν» κεκοιμημένοι τῆς ἱερᾶς αὐτῆς γῆς, ἀνώνυμοι καί ἐπώνυμοι, γνωστοί καί ἄγνωστοι, καί μαζί τους τά σύμπαντα, ἀντηχοῦν καί ἀπαντοῦν: Ἀληθῶς Ἀνέστη!

Ἡ Μήτηρ τῆς Ζωῆς πρεσβεύει καί νικᾷ διά τῆς μητρικῆς ἀγάπης καί στοργῆς της!

Ἄς μιμηθοῦμε κατά τό ἀνθρωπίνως δυνατόν τό παράδειγμά της καί τήν Εἰκόνα της, παραδιδούσης τό πνεῦμα εἰς τόν Κύριον καί Θεόν της, διά νά εὕρωμεν χάριν καί ἔλεος ὅταν θά συναντηθοῦμε εἰς τήν οὐράνιον Γαλιλαίαν καί θά ἰδοῦμε τό Πρόσωπον τοῦ ἀπροσωπολήπτου Κυρίου, «καθώς ἐστι» δίκαιος καί ἀληθινός καί κρίνων καί ἀγαπῶν καί σώζων.

Εἴθε ὅλοι νά ἀξιωθῶμεν αὐτῆς τῆς μοναδικῆς χ α ρ ᾶ ς «ἐν τῇ Χώρᾳ τῶν ζώντων».

Μέχρι τότε, ἀπευθύνουμε εἰς τήν Παναγίαν, σήμερα καί πάντοτε, μέ ἕνα στόμα καί μία καρδιά, τήν «Μυστική Παράκλησι» τοῦ Μεσολογγίτου ποιητοῦ Κωστῆ Παλαμᾶ:

«Δέσποινα,
κανένα φόρεμα τή γύμνια μου
δέ φθάνει νά σκεπάσει,

...
Πρόστρεξε, Μυροφόρα,
μονάχα ἐσένα πίστεψα,
καί λάτρεψα μονάχα ἐσένα,
ἀπό τά πρωτινά γλυκοχαράματα
κι᾽ ὥς τώρα στά αἱματοστάλαχτα
μιᾶς ὠργισμένης δύσης.
...
Δέσποινα, στήριξέ με ἐσύ
καί μή μ᾽ ἀφήσεις.....». Ἀμήν.